

Qaranlıqdan inamla işığa doğru...

Paralimpiyaçı, Əməkdar məşqçi Allahverdi Culfayev həyat yollarında belə addımlayır

Allahverdi Culfayevlə bu dəfə də söhbətimizin başlanğıcı qələbələr barədə oldu. 11 il əvvəlki görüşümüzdə təkcə idman qələbələrindən danışmışdıqsa, bu dəfə ilk növbədə Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin, yenilməz ordumuzun cəsur əsgər və zabitlərinin, yumruq kimi birləşən mərd xalqımızın düşmən üzərində qazandığı misilsiz, möhtəşəm zəfərlər oldu mövzu.

- Ürəyim köksümə sığmır. Bilirsiniz, Prezidentimiz və dövlətimiz, xalqımız və ordumuz üçün necə qürur hissi keçirirəm?! - deyir Culfayev, Azərbaycanın Milli Paralimpiya Komitəsinin üzgüçülük üzrə yığma komandasının baş məşqçisi, Əməkdar məşqçi, Prezidentin fərdi təqaüdüçüsü...

Qəlbinin bu cür aşib-daşmasının səbəbi həm də odur ki, təbiətin insana bəxş etdiyi bir cüt gözün vəzifəsi də Allahverdi müəllimin ürəyinin üzərinə düşür. O, bütün bunları məhz qəlbi ilə duyaraq, əxz edərək görür.

- Prezidentimizin gerçəyə çevirdiyi möhtəşəm arzu və amallar, qarşısına qoyduğu böyük hədəflər barədə düşündükcə qərara gəlirsən ki, sən də öz sahəndə əlindən gələni əsirgəməməlisən, imkanın nəyə çatırsa, onu yüksək səviyyədə yerinə yetirməlisən.

Dedikləri Allahverdi Culfayevin həmişə həyat amalı olub. Beləcə, onun ömürnaməsini vərəqləməyə başlayırıq. 1955-ci ildə Tbilisi şəhərində, gərmiş dövrünün XIX əsrdən başlayaraq eldən-elə, məmləkətdən-məmləkətə "qovduğu" bir nəslin nümayəndəsi olan Abbas kişinin ailəsində dünyaya göz açıb. Əsl-i-kökünün bağlı olduğu yurda məhəbbət və sədaqətin rəmzi kimi Culfayev soyadını qoruyub saxlayan ailə körpəyə Allahverdi adını verib. Lakin doğum haqqında şəhadətnamədə qeydlər aparılan dildə "h" hərfi olmadığı üçün uşağın adını təhrif edərək Alaverdi yazıblar.

Növbəti "təhrif" isə Allahverdinin alın yazısında özünü göstərən. 7 yaşında başqa uşaqlar kimi məktəbə gedən, əla qiymətlərlə oxuyan oğlan 10 yaşına çatanda təhsilini bu minvalla davam etdirə bilməyib. Onsuz da pis görən gözləri getdikcə zəifləyib. Tbilisidə gözdən əlil olan uşaqlar üçün fəaliyyət göstərən məktəbdə isə yalnız gürcü dilində dərs keçirdilər. Ona görə də balaca oğlan öz evindən, ata-anasından ayrı düşərək Bakıda yaşamağa və oxumağa başladı. 10 yaşlı, üstelik də gözləri görməyən uşağı həyat bax, bu cür ağır sınağa çəkib.

Bununla belə Allahverdi xoşbəxt bir uşaq idi. Çünki tale

tərəfindən gözünün işığı alınmış olsa da, ona incə duyğu və hissiyyat, aydın hafizə və yaddaş, fiziki sağlamlıq və möhkəm iradə verilmişdi. Bütün bunlar cəm olub Allahverdiyə bir nikbinlik, ruh yüksəkliyi bəxş etmişdi. Bu pak, coşqun hisslər isə daxili dünyasında bir çırağ yandırmışdı. O, qaranlığı yararaq həmin çırağın işığında irəliyə doğru yol gedirdi.

Dərslərini yaxşı oxuyur, çoxlu mütaliə edir, üstelik də musiqi sinfinə gedir, ictimai işlərə qatılırdı. Bütün bunlarla yanaşı, idmanın bir neçə növü ilə məşğul olurdu. Həm şahmat oynayır, həm üzür, həm də yüngül atletikaya həvəs göstərirdi. Sənət kimi hüquqşünaslığı seçmişdi. Azərbaycan Dövlət Universitetinə (indi Bakı Dövlət Universiteti) qəbul zamanı birinci il "məğlubiyyət"ə uğrasa da, növbəti dəfə "qələbə" çaldı. (Ümumiyyətlə, ruhdan düşmək Allahverdi Culfayevin xarakterinə yad xüsusiyyətdir. Ona görə də qələbə həmişə onunlardır). Universiteti qırmızı diplomla bitirdi və həmin vaxtdan 2020-ci ilə qədər Bakı Dövlət Sosial-İqtisad Kollecinə hüquq fənni üzrə müəllim işlədi. Sonra da artıq pensiyaçı olmasına baxmayaraq, kollektivlə bir-birindən ayrılmaq istəmədilər. Bir neçə ildir həmin yerdə hüquqşünas kimi çalışır və qanunvericiliyə əsasən, dövlət qarşısında xidmətləri (idman sahəsində) nəzərə alınaraq əmək müqavilələri uzadılır.

- İdmanla lap uşaqlıq illərimdən dostlaşmışıq, - deyir Allahverdi müəllim. - Vəfalı dostlar kimi indiyədək bir-birimizi tərk etməmişik. Əvvəlcə bir idmançı, sonra da məşqçi kimi gücüm, fiziki imkanlarım, vaxtım çatınca Azərbaycanda idmanın inkişafına səy göstərmişəm. Bunun müqabilində hörmət, qələbə, şan-şöhrət qismətim olub.

Allahverdi Culfayev hələ sovetlər dönəmində bir sıra mötəbər yarışlarda iştirak edib və qalib gəlib. SSRİ-də paralimpiya komitəsi yox idi. Guya ki, Sovet İttifaqında fiziki qüsurlu insan ola bilməzdi. Lakin SSRİ-nin yüngül atletika üzrə gözdən əlillərdən ibarət iki yığma koman-

dası vardı. Allahverdi birinci, yəni daha güclü komandanın üzvü idi və ittifaq dağılana qədər həmin komandanın üzvü oldu.

Xatırlayır ki, 1983-cü ildə Yerevanda keçirilən ölkə birinciliyində ermənilərin müdaxiləsi ilə ədalətsizlik edib ona üçüncü yeri verdilər. 1988-ci ildə isə Belarusda ikinci yerlə bərabərlik oldu. Əslində, orada da birinci yeri qazanmışdı və qızıl medal almamışdı. Sadəcə olaraq hansısa yazılmamış qanunlara görə, birinci yeri "ev yiyəsi"nə, yəni Belarus idmançısına verdilər.

Allahverdi paralel şəkildə üzgüçülük də məşğul olurdu. Rusiyada, Qazaxıstanda, Özbəkistanda, Estoniyada keçirilən yarışlarda, 1987-ci ildə Avropa birinciliyində bir-birinin ardınca uğurlar qazandı, çempion adını aldı.

SSRİ dağıldıqdan sonra onun çıxış etdiyi komandalar pərə-n-pərə düşdü, öz respublikamızda isə o dövrdə idmana diqqət yetirilmirdi. Təbii ki, Allahverdi də heç bir komandada çıxış etmir, idmanla yalnız fərdi şəkildə məşğul olurdu. 1996-cı il fevralın 9-da Azərbaycanda Milli Paralimpiya Komitəsinin yaradıldığını eşidəndə daxilindəki pessimizmin daşını atıb böyük idmana qayıtdı. Bu dəfə məşqçi kimi. 2009-cu ildən gənc üzgüçülərlə məşq etməyə başladı. Kənan Pirizadə, Sergey Plujnikov, Natali Pronina kimi para-üzgüçüləri beynəlxalq səviyyədə keçirilən yarışlara hazırladı. Onlar da məşqçinin ümid və etimadını cavabsız qoymadılar.

2012-ci il sentyabr ayının 14-nü Allahverdi ömrünün ən unudulmaz günlərindən biri sayır. Prezident İlham Əliyev XIV London Paralimpiya Oyunlarında ölkəmizi təmsil etmiş idmançıları və onların məşqçilərini qəbul etdi. Elə həmin gün Prezident Azərbaycan Milli Paralimpiya komandası üzvlərinin təltif edilməsi haqqında sərəncam imzaladı. "Şöhrət" ordeni ilə təltif olunan 10 nəfər

sırasında Natali Pronina və Allahverdi Culfayev - Londondan beş medalla qayıtmış üzgüçü və onun məşqçisi də var idilər.

Məşqçiliyə başlayan bəri Allahverdi müəllim bir çox mahir üzgüçü hazırlayıb. Onlar bir çox yarışda müvəffəqiyyətlə çıxış edərək Azərbaycana başucalığı gətiriblər. 2009-cu ildən üzübəri yetirmələrinin Azərbaycana gətirdikləri qızıl medalların sayı 60-a yaxındır. Gümüş və bürüncün isə sayı-hesabı yoxdur. Məsələn, yetirməsi Roman Saley üçqat Avropa, üçqat dünya və üçqat ümumdünya paralimpiya oyunlarının çempionudur. Onun yalnız son nailiyyətlərini xatırlatmaq kifayətdir. 2021-ci ildə Tokioda keçirilən 16-cı Ümumdünya Paralimpiya Oyunlarından 3 qızıl medalla qayıdıb. Daha bir qızıl medalı isə Allahverdi müəllimin digər yetirməsi Vəli İsrailov qazanıb.

Keçən il Roman Portuqaliyanın Madera adalarındakı dünya çempionatından iki qızıl və iki gümüş, Vəli isə bir qızıl medalla qayıdıb. Bu ilin iyul-avqust aylarında İngiltərənin Mançester şəhərində keçirilən dünya çempionatında para-üzgüçümüz Roman Saley bizi bir qızıl, bir gümüş və iki bürünc medalla sevindirib. Vəli də bir qızıl medal alıb.

Hər iki idmançımız "Paris-2024" 17-ci Yay Paralimpiya Oyunlarına lisenziya qazanıb.

Allahverdi müəllimin uğurlara doğru addımlayan "şagirdləri" çoxdur. Hətta komandaya təzə daxil olan Nurcan və Könül də indidən qələbələrini hədəfləyirlər.

Bütün bu qələbələr baş məşqçi Allahverdi Culfayevin Azərbaycan idmanının inkişafına töhfəsidir. Odur ki, əməyi də dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. "Şöhrət" ordenindən əlavə Prezident tərəfindən fəxri diploma, "Tərəqqi" medalına, 3-cü dərəcəli "Əmək ordeni"nə layiq görülüb. Əməkdar məşqçi Prezidentin fərdi təqaüdüçüsüdür. Dövlət başçısı ona mənzil də hədiyyə edib.

Allahverdi Culfayev deyir ki, idmanımızın əldə etdiyi bütün qələbələr dövlət başçısı, Milli Olimpiya Komitəsinin prezidenti İlham Əliyevin idmanımıza və idmançılarımıza göstərdiyi qayğı və diqqətdən qaynaqlanır. Bizim cavabımız isə yalnız qələbələr olmalıdır.

**Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"**